

สรุปข่าวด้านการเกษตรที่สำคัญของญี่ปุ่น ระหว่างวันที่ 16 – 22 พฤษภาคม 2563

สหกรณ์การเกษตร JA Kita Mirai เตรียมยกระดับการผลิตหอมหัวใหญ่ปอกเปลือกเพื่อลดปริมาณการนำเข้า (18 พฤษภาคม 2563)

สหกรณ์การเกษตร JA Kita-mirai จังหวัดฮอกไกโดซึ่งเป็นหนึ่งในแหล่งผลิตหอมหัวใหญ่ของญี่ปุ่นเตรียมหันไปเน้นการจำหน่ายหอมหัวใหญ่สำหรับผู้ประกอบการและการแปรรูป การระบาดของ COVID-19 ส่งผลให้การนำเข้าหอมหัวใหญ่จากประเทศจีนประสบปัญหา ขณะเดียวกันระบบการแปรรูปหอมหัวใหญ่ในประเทศญี่ปุ่นไม่มีความพร้อม ส่งผลให้มีผลผลิตไม่พอจำหน่าย ดังนั้นสหกรณ์ฯ จึงตัดสินใจจัดซื้อเครื่องปอกเปลือก โดยใช้เงินสนับสนุนภายใต้มาตรการฉุกเฉินด้านเศรษฐกิจเพื่อบรรเทาผลกระทบของ COVID-19 และตั้งเป้าเพิ่มปริมาณการผลิตหอมหัวใหญ่ปอกเปลือกเพื่อตอบสนองความต้องการ

ในปี 2562 ญี่ปุ่นนำเข้าหอมหัวใหญ่จากประเทศจีน 280,000 ตัน ในจำนวนดังกล่าว ร้อยละ 70 เป็นหอมหัวใหญ่ปอกเปลือกซึ่งจะเข้าสู่กระบวนการแปรรูปต่อไปหรือจำหน่ายให้แก่ผู้ประกอบการร้านอาหาร อย่างไรก็ตามในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ – มีนาคมที่ผ่านมา การระบาดของ COVID-19 ส่งผลให้โรงงานแปรรูปทำเรือในประเทศจีนหยุดชะงัก และแรงงานถูกจำกัดการเคลื่อนย้าย จึงทำให้ปริมาณการนำเข้าจากจีนลดลงอย่างเห็นได้ชัด โดยจากข้อมูลสถิติการค้าระหว่างประเทศของ Ministry of Finance พบว่า ในเดือนกุมภาพันธ์ 2563 ญี่ปุ่นนำเข้าหอมหัวใหญ่จากจีน 16,159 ตัน ลดลงร้อยละ 36 และในเดือนมีนาคมนำเข้า 17,306 ตัน ลดลงร้อยละ 34 เมื่อเทียบกับเดือนเดียวกันของปีที่ผ่านมา

ในช่วงที่ผ่านมามีความพยายามหันมาใช้หอมหัวใหญ่ที่ผลิตในประเทศ แต่ระบบการแปรรูปอย่างง่าย เช่น การปอกเปลือก ไม่มีความพร้อม เจ้าหน้าที่ JA ระบุว่า ความสามารถของโรงงานแปรรูปไม่เพียงพอ ประกอบกับมีปัญหาด้านการขนส่ง จึงเป็นเรื่องที่ยากในการผลักดันให้ตลาดหันมาใช้สินค้าที่ผลิตในประเทศ

ในส่วนของรัฐบาลมีการดำเนินโครงการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดซื้อหรือปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นเพื่อรองรับการหันมาใช้สินค้าเกษตรในประเทศทดแทนการนำเข้า ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของมาตรการบรรเทาผลกระทบ COVID-19 โดยจะสนับสนุนค่าใช้จ่ายให้ครึ่งหนึ่งของที่จ่ายจริง การจัดซื้อเครื่องปอกเปลือกของ JA ในครั้งนี้เข้าข่ายภายใต้โครงการดังกล่าว

JA Kita-mirai ผลิตหอมหัวใหญ่ปีละ 260,000 ตัน หรือคิดเป็นร้อยละ 20 ของปริมาณการผลิตทั้งประเทศ โดยมีเครื่องปอกเปลือกอยู่แล้วจำนวน 2 เครื่อง กำลังการผลิตประมาณ 40 ตันต่อวัน และจะใช้เงินสนับสนุนภายใต้โครงการฯ จัดซื้อเครื่องปอกเปลือกที่มีประสิทธิภาพสูงเพื่อยกระดับการผลิตหอมหัวใหญ่ปอกเปลือกในประเทศ ทั้งนี้มีแผนจะเพิ่มปริมาณการจำหน่ายให้แก่โรงงานผลิต Croquette และผู้ประกอบการแปรรูปแช่แข็งซึ่งเป็นลูกค้าเดิม เจ้าหน้าที่ JA ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า ญี่ปุ่นมีโรงงานปอกเปลือกหอมหัวใหญ่เพียงไม่กี่แห่ง ผลิตได้ไม่เพียงพอกับความต้องการ อย่างไรก็ตามยังมีโอกาสที่จะเพิ่มกำลังการผลิตและลดปริมาณนำเข้าได้อีก

แหล่งที่มา: หนังสือพิมพ์ Japan Agricultural News

กระทรวงเกษตรฯ ญี่ปุ่น เตรียมผลักดันการทำสัญญาซื้อขายล่วงหน้าก่อนการปลูกข้าวปีการผลิต 2563 (18 พฤษภาคม 2563)

กระทรวงเกษตร ป่าไม้ และประมงญี่ปุ่น (MAFF) เตรียมผลักดันให้เกษตรกรและสหกรณ์การเกษตร (JA) เพิ่มการทำสัญญาซื้อขายข้าวล่วงหน้าก่อนการปลูกในปีการผลิต 2563 เพื่อเป็นการส่งเสริมการผลิต

ข้าวให้สอดคล้องกับความต้องการ จึงจำเป็นต้องมีการจัดหาช่องทางการจำหน่ายแต่เนิ่นๆ อย่างไรก็ตามการที่เกษตรกรไม่สามารถคาดการณ์แนวโน้มปริมาณผลผลิตและราคาซื้อขายได้เป็นอุปสรรคสำหรับเกษตรกรส่วนใหญ่ในการทำสัญญาล่วงหน้า ด้าน MAFF แนะนำให้มีเกษตรกรปลูกเพื่อเพิ่มเติมจากจำนวนที่ระบุตามสัญญา และเรียกร้องให้มีการทำสัญญาซื้อขายล่วงหน้าก่อนการปลูก

ในปีการผลิต 2562 มีปริมาณการผลิตข้าวที่มีการทำสัญญาซื้อขายล่วงหน้า 1.43 ล้านตัน หรือคิดเป็นร้อยละ 52 โดยส่วนใหญ่จะทำสัญญาซื้อขายในช่วงก่อนการเก็บเกี่ยว หรือช่วงเดือนสิงหาคม – ตุลาคม นอกจากนี้สัญญาซื้อขายล่วงหน้าส่วนใหญ่เป็นการทำสัญญาระหว่าง JA-Zennoh กับผู้ค้าส่ง ขณะที่การทำสัญญาระหว่าง JA และเกษตรกร ยังอยู่ในวงจำกัด

MAFF จัดการประชุมซึ่งประกอบด้วยเกษตรกร JA-Zennoh ผู้ค้าส่ง ผู้ประกอบการร้านอาหาร ฯลฯ เพื่อศึกษาปัญหาดังกล่าว และรวบรวมมาตรการในการผลักดันการทำสัญญาซื้อขายข้าวล่วงหน้า เมื่อเดือนมีนาคมที่ผ่านมา โดยระบุรูปแบบของการทำสัญญาที่ต่อน้อยกว่า 1) ทำสัญญาก่อนการปลูก (หยอดเมล็ด) หรือทำสัญญาหลายปี 2) มีการกำหนดปริมาณการซื้อขายซึ่งครอบคลุมวิธีที่สามารถปรับปริมาณดังกล่าวในช่วงฤดูเก็บเกี่ยว อย่างไรก็ตามไม่มีการระบุถึงแนวปฏิบัติในการกำหนดราคาซื้อขาย เนื่องจากมีบางส่วนเห็นว่าการกำหนดราคาซื้อขายล่วงหน้าช่วยให้การซื้อขายมีเสถียรภาพ ขณะที่ผู้ประกอบการบางราย เช่น ซูเปอร์มาร์เก็ต ระบุว่า การกำหนดราคาซื้อขายล่วงหน้าเป็นสิ่งที่ทำได้ยากเนื่องจากในบางครั้งจำเป็นต้องปรับราคาจำหน่ายเพื่อแข่งขันด้านราคา

สิ่งสำคัญในการผลักดันการทำสัญญาซื้อขายล่วงหน้า ได้แก่ การผลิตข้าวให้สอดคล้องกับปริมาณความต้องการ และการปฏิบัติตามสัญญาซื้อขาย โดยหากเกษตรกรไม่ได้จำหน่ายข้าวให้แก่คู่สัญญา คู่สัญญาสามารถเรียกร้องค่าผิดสัญญาได้ ทั้งนี้ MAFF ได้จัดทำแผ่นพับเพื่อประชาสัมพันธ์ให้แก่เกษตรกรและ JA โดยมีการนำเสนอวิธีการปรับปริมาณและราคา และตัวอย่างสัญญาซึ่งครอบคลุมข้อกำหนดเมื่อมีการละเมิดสัญญา เผยแพร่บนเว็บไซต์ พร้อมทั้งแนะนำตัวอย่างที่ดีในการทำสัญญาซื้อขายล่วงหน้า

แหล่งที่มา: หนังสือพิมพ์ Japan Agricultural News

ปริมาณการบริโภคข้าวในครัวเรือนเดือนมีนาคม 2563 เพิ่มขึ้นร้อยละ 9 (20 พฤษภาคม 2563)

จากผลการสำรวจแนวโน้มการบริโภคข้าว โดยองค์กรสนับสนุนการผลิตข้าวอย่างมีประสิทธิภาพ (Securing Stable Rice Supply Support Organization) พบว่า ในเดือนมีนาคม 2563 ปริมาณการบริโภคข้าวในครัวเรือน คิดเป็น 3,209 กรัมต่อคน เพิ่มขึ้นร้อยละ 9 เมื่อเทียบกับเดือนเดียวกันของปีที่ผ่านมา ขณะเดียวกันปริมาณสต็อกข้าวในครัวเรือนเพิ่มขึ้นเป็น 6.5 กิโลกรัมต่อครัวเรือน โดยเพิ่มขึ้นต่อเนื่องตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ที่ผ่านมา เนื่องจากการซื้อข้าวเพิ่มขึ้น

การระบาดของ COVID-19 ส่งผลให้ในเดือนมีนาคมครัวเรือนมีการกักตุนข้าว ขณะที่การหยุดการเรียนการสอนของโรงเรียนและการทำงานในที่พักส่งผลให้ปริมาณการบริโภคภายในครัวเรือนเพิ่มขึ้น เช่นเดียวกับการซื้อข้าวมารับประทาน เพิ่มขึ้นเป็น 863 กรัมต่อคน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 16 ขณะที่การบริโภคข้าว ณ ร้านอาหาร ลดลงเหลือ 540 กรัม หรือลดลงร้อยละ 0.4 เมื่อเทียบกับเดือนเดียวกันของปีที่ผ่านมา

สต็อกข้าวในครัวเรือนในเดือนมีนาคมมีปริมาณ 6.5 กิโลกรัม เพิ่มขึ้น 0.2 กิโลกรัม เมื่อเทียบกับเดือนกุมภาพันธ์ 2563 โดยปกติแล้ว ปริมาณสต็อกข้าวในครัวเรือนจะเพิ่มขึ้นสูงสุดในเดือนธันวาคมและลดลงในช่วงเดือนมกราคม - มีนาคม แต่ในเดือนมีนาคมปีนี้ปริมาณสต็อกในครัวเรือนเพิ่มขึ้น และเป็นการเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับเดือนกุมภาพันธ์ในรอบ 6 ปี ทั้งนี้คาดว่ามีความเสี่ยงมาจากผู้บริโภครับประทานน้อยกว่าปริมาณที่ซื้อ

ผู้ประกอบการค้าส่งข้าวในภูมิภาค Tokai เปิดเผยว่า ผู้บริโภคได้รับประทานอาหารในบ้านมากขึ้น อย่างไรก็ตาม มีผู้บริโภคไม่น้อยที่รับประทานเส้นและแป้ง นอกเหนือจากการรับประทานข้าว ยอดจำหน่ายข้าวสำหรับบริโภคในครัวเรือนในช่วงครึ่งแรกของเดือนเมษายน 2563 อยู่ในเกณฑ์ดี แต่การจำหน่ายในช่วงครึ่งหลังของเดือนชะลอตัว เป็นผลมาจากการซื้อกักตุน

แหล่งที่มา: หนังสือพิมพ์ Japan Agricultural News

เงื่อนไขการส่งออกผลส้มสดไปยังประเทศไทยได้รับการผ่อนปรน (20 พฤษภาคม 2563)

เมื่อวันที่ 19 พฤษภาคมที่ผ่านมา กระทรวงเกษตร ป่าไม้ และประมงญี่ปุ่น (MAFF) เปิดเผยว่า เงื่อนไขการกันกั้นการส่งออกผลส้มสดไปยังประเทศไทยได้รับการผ่อนปรน โดยในส่วนของ การตรวจสอบแมลงศัตรูพืชที่ติดอยู่กับผลส้มสด ที่ผ่านมาจำเป็นต้องได้รับการตรวจร่วมกันจากเจ้าหน้าที่กักกันพืชทั้งสองประเทศ แต่การผ่อนปรนเงื่อนไขในครั้งนี้อนุญาตให้ผ่านการตรวจโดยเจ้าหน้าที่ญี่ปุ่นเพียงฝ่ายเดียวสำหรับพื้นที่ปลูกบางแหล่ง นอกจากนี้ยังไม่มี ความจำเป็นต้องตรวจสอบโรค Sweet Orange Scab (SOS) ณ แหล่งปลูก อีกต่อไป

ปัจจุบันญี่ปุ่นมีการตรวจพบแมลงวันผลไม้ (Citrus Fruit Fly) และโรค SOS ซึ่งประเทศไทยเฝ้าระวัง ดังนั้นผลส้มสดที่จะส่งออกไปยังประเทศไทยจะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไข หนึ่งในนั้น คือ การกำหนดพื้นที่ปลูกที่สามารถส่งออกได้ โดยจะต้องตรวจไม่พบแมลงวันผลไม้ (Citrus Fruit Fly) ระยะเวลา 3 ปีขึ้นไป และผ่านการตรวจประเมินโดยเจ้าหน้าที่กักกันพืชของไทย ปัจจุบันมีพื้นที่ปลูกที่สามารถส่งออกได้ ได้แก่ พื้นที่ปลูกในเมือง Fujieda จังหวัด Shizuoka เมือง Kumano เมือง Obama และเมือง Kihō จังหวัด Mie และส่วนหนึ่งของเมือง Yame จังหวัด Fukuoka ทั้งนี้ ที่ผ่านมาสวนที่ขึ้นทะเบียนในพื้นที่ปลูกดังกล่าวจะต้องผ่านการตรวจสอบการเกิดโรค SOS และแมลงวันผลไม้ (Citrus Fruit Fly) แต่การผ่อนปรนเงื่อนไขในครั้งนี้ได้ยกเลิกการตรวจสอบโรค SOS

สำหรับการตรวจหาแมลงศัตรูพืชที่ติดอยู่กับผลส้มสดยกเว้นส้มจากพื้นที่ส่วนหนึ่งของเมือง Yame จังหวัด Fukuoka นั้น สามารถดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่กักกันญี่ปุ่นเพียงฝ่ายเดียวได้ อย่างไรก็ตามการส่งออกผลส้มสดไปยังประเทศไทยจะต้องผ่านการตรวจประเมินโดยเจ้าหน้าที่กักกันพืชของไทยอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

แหล่งที่มา: หนังสือพิมพ์ Japan Agricultural News

รัฐบาลญี่ปุ่นเตรียมจ่ายเงินสนับสนุนให้เกษตรกรสูงสุดรายละ 1.5 ล้านเยน (21 พฤษภาคม 2563)

รัฐบาลญี่ปุ่นมีแนวคิดจะจ่ายเงินช่วยเหลือให้แก่เกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจาก COVID-19 สูงสุดรายละ 1.5 ล้านเยน โดยเป็นส่วนหนึ่งของมาตรการภายใต้งบประมาณรายจ่ายปีงบประมาณ 2563 เพิ่มเติมรอบที่ 2 วัตถุประสงค์เพื่อเป็นการสนับสนุนให้เกษตรกรทำการเกษตรต่อ ภายหลังรายได้ลดลงเนื่องจากสูญเสียช่องทางการจำหน่ายจากการหลีกเลี่ยงการออกจากบ้านและการงดจัดกิจกรรม

มาตรการดังกล่าวมีชื่อว่า เงินช่วยเหลือเพื่อการป้องกันการออกจากภาคเกษตรและสนับสนุนการทำเกษตรต่อเนื่อง (ซึ่งอย่างไม่เป็นทางการ) ในช่วงที่ผ่านมา รัฐบาลมีมาตรการจ่ายเงินช่วยเหลือในลักษณะเดียวกันให้แก่ผู้ประกอบการ SMEs สูงสุดรายละ 2 ล้านเยน และเจ้าของธุรกิจส่วนตัว สูงสุดรายละ 1 ล้านเยน แต่เกษตรกรไม่เข้าข่ายมาตรการดังกล่าว จึงมีเสียงเรียกร้องมาตรการช่วยเหลือในลักษณะเดียวกันสำหรับเกษตรกรด้วย

การหลีกเลี่ยงการออกจากบ้านส่งผลให้ยอดจำหน่ายของซูเปอร์มาร์เก็ตขยายตัว ขณะที่ความต้องการของร้านอาหารลดลง เกษตรกรไม่สามารถส่งวัตถุดิบสำหรับอาหารกลางวันโรงเรียน และสูญเสียช่องทาง

การจำหน่ายเนื่องจากการงดจัดกิจกรรม ส่งผลให้รายได้ของเกษตรกรลดลงอย่างเห็นได้ชัด มาตรการช่วยเหลือในครั้งนี้ครอบคลุมเกษตรกรหลากหลายประเภท ซึ่งรวมถึงเกษตรกรไม้ดอกด้วย โดยจะสนับสนุนเกษตรกรที่มีแผนจะปรับปรุงการประกอบการ เช่น เพิ่มช่องทางการจำหน่าย และจัดซื้อเครื่องจักรกลทางการเกษตร

ถึงแม้ว่ารัฐบาลจะยกเลิกการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน แต่มีความเป็นไปได้ว่าความต้องการของร้านอาหารจะยังไม่กลับเข้าสู่ภาวะปกติ ทั้งนี้ ภาคเกษตรญี่ปุ่นประสบปัญหาจำนวนเกษตรกรลดลงและเกษตรกรมีอายุสูงขึ้น จึงเป็นที่น่ากังวลว่าสถานการณ์ในปัจจุบันอาจส่งผลให้เกษตรกรเลิกทำการเกษตร

แหล่งที่มา: หนังสือพิมพ์ Nikkei Shimbun

จัดทำโดย

สำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรต่างประเทศ
ประจำกรุงโตเกียว